

Anton en Annet Bosgoed uit Terwolde houden Swifters:

'De geboorte moet één groot feest zijn'

Anton en Annet Bosgoed in Terwolde

Annelies de Heer

Fokken zit in zijn genen en zo bouwde Anton Bosgoed één van de beste Swifter veestapels in Nederland op. Hij werd voor zijn inzet voor het schapenras zelfs koninklijk onderscheiden. Maar de nuchterheid overheerst. „We wilden vooral een gemakkelijk schaap waar we veel plezier aan beleven en die ook nog economisch is.”

Katten, honden, paarden, schapen, kippen en zelfs karpers zijn er op het erf te vinden van Annet (60) en Anton (63) Bosgoed in Terwolde. Ondanks de verscheidenheid aan dieren hebben ze één ding gemeen: ze zijn allemaal raszuiver en de Bosgoed's fokken er enthousiast mee. „Dat fokken is me eigenlijk met de paplepel ingegoten”, legt Anton uit. „Mijn ouders hadden een melkveebedrijf met één schaap, varkens en kippen, er werd de hele dag over fokkerij gesproken. Bij ons is het niet anders. Als we dan toch een kat nemen, dan toch wel zeker één van een zuiver ras.” En dus bestaat de veestapel uit een Britse korthaar, Burmees,

Rottweiler, Rhodesian Ridgeback, Amerikaanse miniatuurpaarden, Hollandse krielkippen, koi's én Swifters.

Koninklijk onderscheiden

„Fokken is gewoon leuk. Je probeert je dieren te verbeteren en hoopt dat de jongste nog mooier, beter of leuker zijn dan hun ouders”, vertelt Anton over zijn grote hobby. „Maar bovenal is het werken met jonge dieren fantastisch, daar beleven we veel plezier aan.” Vooral in de schapenfokkerij heeft deze vutter, die veeteeltleraar was aan de Hoge Landbouwschool in Deventer, zijn sporen verdiend. Afgelopen september

werd hij –tijdens het 25-jarig jubileum van het Swifter schapenstamboek- zelfs geëerd met een koninklijke onderscheiding: Anton werd lid in de orde van Oranje Nassau. Al vanaf 1980 fokt de familie met de Swifter. Anton had dit schapenras tijdens zijn studententijd in Wageningen zien rondlopen. „Toen was het ras net in ontwikkeling, ze spraken me meteen aan.” Het was echter niet alleen het uiterlijk wat de keuze bepaalde. Anton en Annet zochten vooral een makkelijk te houden schaap. „We werkten ook nog, dus we wilden graag dieren die zichzelf konden redden. Zo moet het lammeren vanzelf gaan, de geboorte moet één groot feest zijn, voor de dieren als ook voor de eigenaar.” De Swifter paste perfect. Ze lammeren heel gemakkelijk en zijn goede moederdieren, somt Anton op. „Ze hebben zoveel extra's en zijn ook nog eens economisch. Ik blijf natuurlijk wel een Wageninger”, lacht hij.

KI bij de schapen

De fokkerij pakte Anton serieus aan. Hij zocht foklijnen bij elkaar, hield nauwkeurig alle resultaten bij en was zelfs één van de eersten die met KI begon. „Met het kunstmatig insemineren heb ik meer mogelijkheden bij het gebruik van bijzondere rassen”, legt hij uit. Anton leerde zelf insemineren in Engeland en haalde overall sperma vandaan om zijn oaien vruchtbaar te maken. „Het is moeilijk en de resultaten zijn wisselend. Maar ik heb nu bijvoorbeeld wel een bijzondere jonge ram lopen van een vader die allang dood is.”

In de fokkerij moet je wel voorop blijven lopen en iets bijzonders doen waardoor je exclusief blijft, luidt Anton zijn overtuiging. Naast KI is daarom ook een hoge gezondheidsstatus belangrijk. „Je moet ervoor zorgen dat iedereen bij jou fokmateriaal kan kopen. Zowel iemand die begint met het houden van schapen als ook een veehouder die de hoogste gezondheidsstatus nastreeft.” Inmiddels groeide de veestapel zo uit dat Anton en Annet 10 jaar geleden verkasten naar de boerderij in Terwolde met de naam Masseuskamp, net achter de dijk langs de IJssel en met zicht op de stad Deventer. Hier hebben ze 3,99 hectare waar de 30 oaien zich flink kunnen uitleven. „Onze hobby heeft altijd wel geld opgeleverd”, weet Anton die het nooit precies heeft bijgehouden. Maar professional worden? „Nee' dan moet je wel heel veel schapen houden om een inkomen te halen.”

MKZ en Blauwtong

De kwaliteiten van de Bosgoed Swifters zijn wijd bekend. Anton weet zijn oaien zo te fokken dat ze de perfecte combinatie van goede moedereigenschappen en een prima bespiering hebben. Bovendien weet hij ze ongevoelig te fokken voor ziekten als scrapie en BSE. De afzet loopt goed, zelfs naar het buitenland. Eigenlijk kan het niet mooier.

Totdat het echtpaar in 2001 wordt overvallen door de grootst denkbare nachtmerrie: al hun schapen worden preventief geruimd vanwege MKZ. „Ik heb even gedacht om maar vleeslammeren te gaan houden. Het afscheid nemen deed zo'n pijn, dat wilden we niet weer.” Echter het bloed kruipt toch waar het niet gaan kan. Via de administratie kon Anton zijn eigen fokkerij bij collega's terug traceren. Hij kocht zo schapen bij zeven verschillende fokkers en ging weer voortvarend verder. Zo spoorde hij een erfelijke afwijking als de blindfactor (waardoor lammeren blind worden) in de veestapel op, en probeert hij zoveel mogelijk uit te schakelen in de fokkerij. „Het DNA onderzoek is een goed hulpmiddel in de fokkerij. Het kost allemaal wel erg veel geld, maar dat verdient je in de fokkerij wel weer terug doordat de fokproducten meer gaan opbrengen.”

Inmiddels is het 2007 geweest en heeft de volgende crisis zich aangekondigd. Er heerst blauwtong. Vijf dieren

▲ Anton Bosgoed: „In de fokkerij moet je voorop blijven lopen.”

verloren ze. „MKZ was zeer emotioneel, dit is financieel een strop.” En ook nu zoekt Anton naar achtergrondinformatie. „Het valt me op dat de gestorven dieren uit dezelfde stam komen. Het lijkt er op dat de éne familie gevoeliger is dan de andere.” Hij ziet vast alweer mogelijkheden om hier op termijn in de fokkerij rekening mee te houden. Voorlopig blijft het nog wel even spannend op het erf van de familie Bosgoed. In februari en maart is het lammertijd en dat zijn drukke maanden. „We moeten er nog wel wat hokken bij maken in de schuur”, aldus Anton die aangeeft dat de 10 Amerikaanse miniatuurpaarden ook een gedeelte van het onderdak opeisen. Annet lacht. „Het is nooit zo dat we te veel dieren hebben, maar we hebben altijd te weinig ruimte.” Voor meer informatie: <http://anton.bosgoed.com>

▼ Het Swifter schaap is een ras dat zowel vruchtbaar is als dieren met een goede slachtkwaliteit levert. Daardoor is de Swifter ook in trek bij commerciële schapenhouders.

Alice Booij

De Swifter: van kruising naar nieuw ras

Het Swifter schaap bestaat nog maar een kleine 30 jaar. Het is ontstaan uit de kruising van een Texelaar met de Vlaming. De Swifter verenigt de goede eigenschappen van beide rassen: de goede moedereigenschappen van de Vlaming en de slachtkwaliteiten van de Texelaar. Door het kruisen van de Swifters onderling is een eigen ras ontstaan. Jaarlijks worden er zo'n 30.000 lammeren geboren en staan er 12.000 oaien ingeschreven in het Swifter Schapenstamboek (www.swifter.nl). Buiten het stamboek wordt er met de Swifter ook veel gefokt. Ze zijn namelijk zeer geschikt als vleeslammoederdier. Door de ooi te dekken met een meer bevreemde ram, bijvoorbeeld de Texelaar, ontstaat er een perfect vleeslam.